



PÖYTÄKIRJA

VNK010:00/2003

21.12.2006

TIETOYHTEISKUNTANEUVOSTON KOKOUS

Aika 23.11.2005, klo 10.30-13.15

Paikka Säätytalo, sali 15

Osallistujat Osallistujalista liitteenä

1 Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen pöytäkirja

Kokouksen puheenjohtaja, pääministeri Matti Vanhanen avasi tietoyhteiskuntaneuvoston kokouksen ja toivotti neuvoston jäsenet, asiantuntijat sekä muut osallistujat tervetulleiksi kokoukseen.

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

Pääministeri totesi, että Anni Vepsäläisen tilalle neuvoston jäseneksi on nimetty toimitusjohtaja Juho Lipsanen TeliaSonera Oyj:stä.

2 Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

Puheenjohtaja totesi, että neuvoston kokouksen pääteema on tällä kertaa kansalaisnäkökulma tietoyhteiskuntaan.

3 Kansalaisnäkökulma tietoyhteiskuntaan

Kansalaisnäkökulma tietoyhteiskuntaan

Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittämisjaoston puheenjohtaja Marja-Liisa Viherä alusti neuvoston kokousta kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksista, osaamisesta ja motivaatiosta.

Viherän mukaan tietoyhteiskuntakehitys on Suomessa hidastunut. Kehityksen hidastumiseen on Viherän mukaan johtanut muun muassa se, ettei kaikilla kansalaisilla ole riittäviä tietoyhteiskuntavalmiuksia. Valmiuksien



puute on puolestaan vaikuttanut siihen, ettei toimintatapoja ole kyetty riittävästi muuttamaan.

Viherä totesi, että yksinomaan pääsy tietoverkkojen äärelle ei riitä tekemään Suomesta tietoyhteiskuntaa. Yhteyksien lisäksi tärkeää on huolehtia ihmisten tietoyhteiskuntaosaamisesta.

Viestintävalmiuksia voitaisiin Viherän mukaan kehittää erityisesti parantamalla yksilöiden osaamista ja kehittämällä helppokäyttöisempiä palveluita. Esimerkiksi internetliittymien hankkiminen vaatii tällä hetkellä yksilöltä tietoa ja kokemusta, jota kaikilla ei ole. Viherän mukaan tulisikin luoda helpommin ymmärrettävää tietoa laitteiden ja palveluiden asentamisesta ja käytöstä.

Helpommin omaksuttavan ja löydettävän tiedon lisäksi erilaisia yhteiskäyttöpisteitä tulisi kehittää ja ottaa käyttöön. Hyvä esimerkki toimivasta yhteiskäyttöpisteestä on Lasipalatsin tietoyhteiskunnan kohtaamispaikka.

Viherän mukaan Suomessa on lisäksi tarvetta tietoyhteiskunnan tukihenkilöille. Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittämisjaosto ehdottaa, että tukihenkilöiden käyttö voitaisiin huomioida kotitalousvähennyksessä. Samanaikaisesti tulisi myös lisätä tukihenkilöitä kirjastoihin ja pannaostaa kirjastohenkilökunnan koulutukseen.

Viherä oli huolissaan tavasta markkinoida tietoturvaa erillispalveluna. Tietokoneiden ja liittymien tulisi automaattisesti sisältää peruskäyttöön riittävät tietoturvapalvelut. Tietoturvan ohella tulisi huolehtia siitä, että ohjelmistojen ja laitteiden päivitykset eivät tapahdu liian kiivaassa tahdissa.

Lopuksi Viherä toivoi, että mahdollinen seuraava kansallinen Suomi verkossa -kampanja voitaisiin suunnata tiedonhallintaan ja itseilmaisuuksiin.

Ihminen@Turku -ohjelma

Ohjelmapäällikkö Sari Hannila-Neulainen Ihminen@Turku -ohjelmasta kertoi Turun tavasta rakentaa tietoyhteiskuntaa kansalaisnäkökulmasta. Tavoitteena Turussa on saavuttaa esteetön, tasa-arvoinen ja kilpailukykyinen tietoyhteiskunta. Tietoyhteiskuntaa rakennetaan Turussa laajalla seudullisella, kansallisella ja kansainvälisellä yhteistyöllä.

Hannila-Neulainen kertoi esimerkkejä Ihminen@Turku -ohjelman käytännön projekteista:

- o Kaikkien lasten kirjasto: tavoitteena on tukea lasten lukemisharrastusta. Kirjastoon on palkattu muun muassa pedagoginen informaatikko
- o Kotiportti: tietoa välitetään koulun ja kodin välillä internetin välityksellä sekä sähköpostilla ja tekstiviestillä
- o Kansalaisen mikrotuki: maksuton mikrotuki kaupungin asukkaille



- o Langaton verkko SparkNet: maksuton langaton verkko Turun alueella

Turussa kaupunki tarjoaa myös asukkailleen maksuttoman sähköpostin. Palvelu on erittäin suosittu ja sillä on 1 600 käyttäjää. Lisäksi kaupunki tarjoaa tietoyhteiskunnan puitteissa toimintaa tietyille kohderyhmille, kuten maahanmuuttajille, vammaisille, nuorille ja ikääntyneille.

Hannila-Neulainen kertoi Turun kaupungin ylläpitämistä sähköisistä palveluista. Koko maan mittakaavassa Turku ei ole merkittävästi panostanut sähköisten palveluiden kehittämiseen. Tämä johtuu pitkälti siitä, että Suomessa kaupungit ja alueet ovat joutuneet itsenäisesti kehittämään palveluita ilman kansallista koordinaointia. Hyvänä esimerkkinä Turun sähköistä palvelusta Hannila-Neulainen mainitsi kuitenkin terveydenhuollon sähköisen terveysasioinnin kehittämishankkeen Wellcomin.

Hannila-Neulainen kävi lisäksi läpi kansalaisille avoimen tietoyhteiskunnan rakentamiseen liittyviä haasteita. Kehitettävää on erityisesti kansalaisten itseopiskelussa sekä aikuis- ja täydennyskoulutuksessa. Koulutusta ja opastusta tulisi suunnata enenevässä määrin myös yhdistyksiin erityisesti paikallistasolla.

Hannila-Neulaisen mukaan tietoyhteiskunnan tulisi tulevaisuudessa näkyä entistä enemmän katukuvassa. Osallistumiskanavia tulisi lisäksi kehittää sähköisten palveluiden kehitystyön välineenä ja kirjastotoimintaan tulisi panostaa.

Lopuksi Hannila-Neulainen totesi, että kestävä kansalaislähtöisen tietoyhteiskunnan haasteena on ennen kaikkea fyysisten palveluiden säilyttäminen uusien virtuaalisten palveluiden kehittämisen sijaan.

Ikääntyneet tietoyhteiskunnassa

Maisa Krokfors Enter ry:stä kertoi ikääntyneiden tilanteesta ja haasteista tietoyhteiskuntakehityksessä. Enter ry on ikääntyneiden perustama yhdistys, jonka tavoitteena on estää ikääntyneiden syrjäytymistä tietoyhteiskunnassa. Yhdistys auttaa ikääntyneitä selviytymään tietotekniikan tuomista uusista vaatimuksista. Käytännön toiminta pitää sisällään muun muassa koulutusta jäsenkunnalle ja ikääntyneiden perehdyttämistä tietotekniikkaan.

Krokfors totesi, että ikääntyneet ovat tietoyhteiskunnassa hyvin erilaisessa asemassa kuin lapset ja nuoret. Ikääntyneet eivät ole kasvaneet tieto- ja viestintätekniisten laitteiden maailmassa samalla tavoin kuin nuoremmat sukupolvet. Ikä ei ole este tietotekniikan käytölle, mutta iän mukanaan tuomat ilmiöt voivat vaikeuttaa tieto- ja viestintätekniikan käyttöä.



Krokforsin mukaan iän tuomia haasteita tietotekniikan käytölle ovat muun muassa:

- o Hienomotoriikan ja nivelten toiminnan heikentyminen
- o Liikkumisen vaikeutuminen
- o Vauhdin hidastuminen – rauhallinen elämäntyyli
- o Aistitoimintojen, kuten näkö- ja kuuloaistin, heikentyminen
- o Kieleen liittyvät haasteet: englanninkieli ja tietotekniikkakäsitteet
- o Tietotekniikkaan liittyvät ennakkoluulot
- o Taloudelliset haasteet

Asenteellisia ongelmia on aiheuttanut lisäksi yhteiskunnallinen muutos palveluyhteiskunnasta itsepalveluyhteiskuntaan.

Krokfors oli huolissaan kirjastojen lakkauttamisista. Krokfors totesi myös, että kirjastojen tulisi entistä enemmän järjestää opastusta tietotekniikan ja sähköisten palveluiden käyttöön. Esimerkkinä kirjastoille voisi olla Lasi-palatsin toiminta Helsingissä ja Turun malli.

Alustuksensa lopuksi Krokfors esitti kanteleen säestämänä TietoyhteiskuntaRAPin ikääntyneiden haasteista tietoyhteiskunnassa.

Kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiudet – tuoreita tilastoja

Suunnittelija Päivi Mutanen-Pirttilä tietoyhteiskuntaohjelman toimistosta kertoi kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittymisestä Suomessa.

Tilastojen valossa suomalaisten valmiudet ovat kehittyneet suotuisasti viime aikoina. Esimerkiksi 15-74 -vuotiaista suomalaisista internetiä käyttää säännöllisesti jo 73 prosenttia. Euroopassa internetiä käytetään enemmän ainoastaan Ruotsissa ja Tanskassa. Ilahduttavaa on, että viime vuosina erityisen paljon on kasvanut yli 50-vuotiaiden internetin käyttö.

Eurooppalaisittain erikoinen ilmiö Suomessa on, ettei sukupuolten välillä ole havaittavissa merkittäviä eroja internetin käytössä.

Suosituimpia internetin käyttökohteita ovat sähköposti, tiedonetsintä, tavaroihin ja palveluihin liittyvä tuotetiedon haku sekä matkalippujen varaus. Myös julkishallinnon verkkopalveluita käytetään aktiivisesti.

Mutanen-Pirttilä toi esiin, että viime aikoina erityisesti pankkipalveluiden käytön hallinta on lisääntynyt. Pankkipalveluiden käyttö heijastunee myös muiden asiointipalveluiden käyttöön.

Kotiin hankittujen internetyhteyksien osalta on havaittavissa eroja yhteiskuntaryhmien välillä. Eniten kotiyhteyksiä on maatalousryttäjillä ja opiskelijoilla. Vähiten yhteyksiä löytyy työttömiltä ja eläkeläisiltä.



Internetiä suomalaiset käyttävät eniten kotoa, työpaikoilta ja oppilaitoksista. Noin 25 prosenttia internetin käyttäjistä on asioinut tietoverkoissa myös kirjastoissa.

Suomalaiset luottavat yleisesti sähköisiin palveluihin. Eniten luottamusta on verkkopankin käyttöön, mutta myös viranomaisasiointiin luotetaan. Mutanen-Pirttilä huomautti, että luottamuksen taustalla on yleinen luottamus hallintoon ja korruption vähäisyys Suomessa.

Keskustelu

Kokouksessa keskusteltiin lyhyesti kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittymisestä Suomessa. Käydyssä keskustelussa nousi esiin seuraavia asioita:

- o Suomen lainsäädäntö kieltää nykypäivänä palveluiden ja laitteiden niin sanotun paketoimisen, mikä haittaa helppokäyttöisten kokonaispalveluiden tuloa markkinoille.
- o Esitettiin, että digitv:n ja internetyhteyksien asentaminen sisällytettäisiin kotitalousvähennyksen piiriin.
- o Huomautettiin, että ikääntyneiden lisäksi myös lapsilla on erityistarpeita tietoyhteiskuntakehityksen suhteen.

Puheenjohtajan yhteenveto

Puheenjohtaja totesi seuraavaa keskustelun lopuksi:

- o Tietoyhteiskuntaan liittyvää "talonmiestoimintaa" tulisi edistää
- o Mahdollisuus kotitalousvähennyksen laajentamisesta tietoyhteiskunnan palveluihin tulee selvittää ja asia otetaan esille tietoyhteiskuntaohjelman ministeriryhmässä
- o Kaikkien tietoyhteiskunnan toimijoiden tulee tiedostaa ikääntyneiden erityistarpeet tietoyhteiskunnassa

4 YK:n tietoyhteiskuntahuippukokous WSIS: Tunisin vaiheen tulokset ja jatkotoimenpiteet

Ulkoasiainneuvos Yrjö Länsipuro ulkoasiainministeriöstä kertoi YK:n tietoyhteiskuntahuippukokouksen (WSIS) toisen vaiheen tuloksista ja jatkotoimenpiteistä. WSIS-prosessin toinen huippukokous pidettiin Tunisissa 15.-19.11.2005. Kokouksessa hyväksyttiin kansainvälinen sitoumus tietoyhteiskunnan rakentamisesta sekä agenda, jolla sitoumuksen periaatteet toteutetaan.

Länsipuro totesi, että WSIS-prosessin myötä tietoyhteiskunta on nostettu pysyvästi kansainvälisten organisaatioiden, kuten YK:n, toimintaan ja keskusteluun.



Tunisin sitoumus tietoyhteiskunnan rakentamiseen on poliittinen sitoumus, jossa toistetaan Genevessä vuonna 2003 sovitut tietoyhteiskuntaan liittyvät arvot ja tavoitteet. Uutena asiana sitoumukseen kirjattiin tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen rauhan edistämisessä.

Toimeenpanoon keskittyvässä agendassa sovittiin internetin hallinnon kehittämistä sekä WSIS-prosessin toimeenpanosta ja seurannasta sekä rahoitusmekanismeista.

Merkittävä huippukokouksen tulos oli yhteisymmärrys internetin hallinnon kehittämisestä. Internetin hallinnolla tarkoitetaan "Internetin kehitystä ja käyttöä muovaavien yhteisten periaatteiden, normien, sääntöjen, päätöksentekoproseduurien ja ohjelmien kehittämistä ja soveltamista valtioiden, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan toimesta, jokaisen näistä toimiessa omassa roolissaan".

Internetin hallinnon kehittämiseksi Tunisissa sovittiin, että YK:n pääsihteerin kutsuu vuoden 2006 aikana koolle niin sanotun 'Internet Governance Forumin', jonka tehtävänä on keskustella internetin hallintoon liittyvistä yleisistä asioista. Internetin käytännön tekninen ylläpito säilyy yhä edelleen 'Internet Corporation for Assigned Names and Numbers' (ICANN) -organisaation hallussa. Organisaatio on käytännössä Yhdysvaltojen hallinnon toimivallan piirissä.

Suomella oli huippukokouksen sivutapahtumien yhteydessä oma näyttely sekä Suomi-aiheinen seminaari. Lisäksi Suomi toi esiin omia näkemyksiään EU-maiden koordinaatioryhmissä.

Keskustelu

Kokouksessa keskusteltiin lyhyesti YK:n tietoyhteiskuntahuippukokouksesta:

- o Todettiin, että internetiä ei saa käyttää totalitarismin välineenä
- o Toivottiin, että paikalla olleilta suomalaisilta toimijoilta kerättäisiin näkemyksiä ja palautetta Tunisin huippukokouksen järjestelyistä ja sivutapahtumien onnistumisesta

5 EU:n i2010 -ohjelman etenemisen tilannekatsaus

Neuvotteleva virkamies Päivi Antikainen liikenne- ja viestintäministeriöstä kertoi EU:n i2010 -ohjelman valmistelun etenemisestä. Antikaisen mukaan i2010 -ohjelmassa tietoyhteiskunnan käsite poikkeaa merkittävästi EU:n aikaisemmista linjauksista. Tietoyhteiskunta ymmärretään uudessa ohjelmassa aikaisempaa kokonaisvaltaisemmin.



Antikainen toi esiin, että i2010-ohjelmaluonnosta on kritisoitu muun muassa keskittymisestä liikaa lainsäädäntöön. Myös julkisten palveluiden jäämistä taka-alalle on kritisoitu.

Strategian kansallinen käsittely on pitänyt sisällään lausuntokierroksen. Suomen kannanmuodostuksessa saatuja lausuntoja on pyritty hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan.

Suomen yleisnäkemyks on, että ohjelmaa tulisi vielä konkretisoida. Ohjelman tavoitteisiin ollaan puolestaan yleisesti tyytyväisiä. Ohjelmassa tulisi painottaa nykyistä enemmän tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntämistä kaikilla elämänaloilla. Huomiota tulisi myös kiinnittää ihmisten valmiuksiin käyttää tieto- ja viestintätekniiikkaa. Ohjelman painopistettä tulisikin siirtää entistä enemmän tasa-arvoisuuteen, käyttäjälähtöisyyteen, turvallisuuteen ja kuluttajien luottamukseen.

Antikainen totesi, että Suomen kannalta on tärkeää, että EU:n tietoyhteiskuntaan liittyvä lainsäädäntö pysyy teknisen kehityksen vauhdissa ja lainsäädännöllä ei vaikeuteta uusien innovaatioiden tuloa markkinoille.

Ohjelman implementoinnin tulisi tapahtua Antikaisen mukaan yhtäaikaista kaikissa EU:n jäsenmaissa.

Keskustelu

Neuvostossa käytiin lyhyt keskustelu i2010 -ohjelman valmistelusta. Neuvoston jäsenet toivoivat yleisesti ohjelmaan konkreettisuutta. Huomiota kiinnitettiin myös EU:n taajuuspolitiikkaan ja tekijänoikeuslainsäädäntöön.

Neuvostossa kritisoitiin sitä, että Lissabonin strategian kansallisessa toimeenpanosuunnitelmassa ei ole riittävästi otettu huomioon tietoyhteiskuntakehitystä ja sen mukanaan tuomia mahdollisuuksia. Lisäksi toivottiin, että Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella tietoyhteiskunta-asiat tuotaisiin vahvasti esille.

6 Työelämäjaoston jaostoaloite: Johtaminen tukemaan kilpailukykyä ja hyvinvointia

Työelämäjaoston puheenjohtaja professori Pirjo Ståhle esitteli lyhyesti työelämäjaoston tekemän aloitteen johtamisen kehittämisestä. Taustalla aloitteessa oli tietoyhteiskuntaneuvoston kokous 8.3.2005, jossa pääministeri toivoi jaostolta aloitetta johtamisen kehittämisestä.

Ståhle totesi, että kilpailukykyä ja hyvinvointia ei voida kehittää pelkästään tieto- ja viestintätekniiikan avulla. Myös organisaatioiden ja johtamisen on muututtava. Haasteina johtamiselle Ståhle toi esiin:

- o Kansainvälisen liiketoimintaympäristön muutokset
- o Teknologian nopea kehitys ja hyödyntäminen



- o Asiantuntijaorganisaatioiden johtaminen

Ongelmia johtamisen kannalta ovat lisäksi:

- o Pk-yrityksillä ei ole aikaa organisaation kehittämiseen
- o Henkilöstön osallistuvuuden kehittämiseen ei ole vakiintuneita käytäntöjä
- o Yritystoiminnan mittarit ovat teolliselta aikakaudelta
- o Asiantuntijaorganisaatioiden tuottavuuteen ei ole kiinnitetty huomiota
- o Johtamisparadigma on vanhentunut

Työelämäjaoston aloite sisältää seuraavat viisi kokonaisuutta:

- o Osaamisen johtaminen pk-yrityksissä
- o Investors in People (IIP) –toiminnan käynnistäminen ja kansallisen palvelurakenteen luominen Suomeen
- o Tietotalouden yritysten mittarien kartoitus, pilotointi ja arviointi
- o Nuorten johtajien foorumi
- o Johtamis- ja asiantuntijatyön työprosessien kehittäminen kokouskäytäntöjä kehittämällä

Stähle korosti, että tietoyhteiskuntakehityksessä on siirryttävä teknologiakeskeisyydestä ihmis-/johtamisnäkökulmaan.

Puheenjohtaja kertoi lyhyesti tietoyhteiskuntaohjelman ministeriryhmän jaostoaloitetta koskevat terveiset. Hän totesi, että ministeriryhmä piti johtamisen kehittämistä erittäin tärkeänä asiana, mutta totesi, että valtiolta ei ole välttämättä oikea toimija kaikilla jaostoaloitteen osa-alueilla. Erityisen kiinnostavana pääministeri piti ehdotusta nuorten johtajien foorumin perustamisesta.

Ministeriryhmässä sovittiin, että jatkotoimenpiteenä selvitetään, mitkä tahot voisivat olla tehtyjen aloitteiden varsinaisia toteuttajia. Samalla on selvitettävä, löytyykö valtiolta resursseja esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseen esimerkiksi suuntaamalla uudelleen olemassa olevia resursseja. Tältä osin lähestytään ainakin työministeriötä (mm. TYKES) ja yrittäjyysohjelmaa.

Puheenjohtaja totesi lisäksi, että jaostoaloite toimitetaan alan toimijoille tiedoksi (mm. johtamiskoulutusta antavat organisaatiot) ja että johtamisen kehittäminen on keskeinen osa tietoyhteiskunnan verkostotaloutta ja tietotyötä.



7 Tietoyhteiskuntaneuvoston raportti 2006, tilannekatsaus

Suunnittelija Päivi Mutanen-Pirttilä tietoyhteiskuntaohjelman toimistosta antoi katsauksen tietoyhteiskuntaneuvoston vuoden 2006 raportin valmisteluun:

- o Raportin työnimenä on 'Tulevaisuuden elinvoimainen Suomi'
- o Syksyn 2005 aikana raporttia valmisteltiin 12:ssa työpajassa, joihin osallistui yhteensä noin 230 henkilöä
- o Näkökulmana raportissa on tieto- ja viestintäteknikkaan liittyvä tuottavuus
- o Tuottavuuden ohella tarkastellaan myös vaikuttavuutta ja tehokkuutta (mm. liiketaloudellinen tuottavuus, palvelun laatu, työntekijöiden hyvinvointi ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet)
- o Raportissa tulee olemaan myös käytännön esimerkkejä hyvistä tuottavuuteen liittyvistä käytännöistä

Raportin toimittaa tänä vuonna TKK Dipoli.

Neuvostolle raporttiluonnos tulee kommentoitavaksi joulukuun aikana. Kommentteja pyydetään neuvostolaisilta 2.1.2006 mennessä.

Raportti julkaistaan 7.2.2006. Raportin tiimoilta pidetään niin sanottu tuottavuustyöjä 14.2.2006, johon kutsutaan neuvoston, jaostojen ja sidosryhmien edustajia.

8 Muut esille tulevat asiat

Tietoyhteiskuntaneuvoston kokoukset pidetään vuonna 2006 seuraavasti:

- o ke 1.2. klo 10.00-12.30
- o ke 31.5. klo 10.00-12.30
- o ke 11.10 klo 10.00-12.30

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 13.15.



Allekirjoitukset

[Matti Vanhanen](#)
Pääministeri, puheenjohtaja

[Susanna Huovinen](#)
Liikenne- ja viestintäministeri (puheenjohtaja kohta 4)

[Katrina Harjuhahto-Madetoja](#)
Ohjelmajohtaja, pääsihteeri (puheenjohtaja kohdat 5 – 9)

[Ville-Veikko Ahonen](#)
Suunnittelija, sihteeri

JAKELU

Tietoyhteiskuntaneuvoston jäsenet
Ministerit
Tietoyhteiskuntaneuvoston pysyvät asiantuntijat
Tietoyhteiskuntaneuvoston sihteeristö
Muut osallistujat

TIEDOKSI

Tietoyhteiskuntaneuvoston jaostojen puheenjohtajat ja sihteerit
Talousneuvoston sihteeristö



LÄSNÄ TIETOYHTEISKUNTANEUVOSTON KOKOUKSESSA 23.11.2005

Puheenjohtaja

Matti Vanhanen, pääministeri

Jäsenet

Susanna Huovinen, liikenne- ja viestintäministeri
Seppo Kääriäinen, puolustusministeri
Esko Lotvonen, maakuntajohtaja, Lapin liitto
Eeva Kuuskoski, pääsihteeri, Mannerheimin lastensuojeluliitto
Reijo Svento, toimitusjohtaja, Tietoliikenteen ja tietotekniikan keskusliitto FiCom ry
Lauri A. Laitinen, toimitusjohtaja, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
Kristiina Laurila, johtaja, Teknologian tutkimuskeskus Tekes
Heli Jeskanen-Sundström, pääjohtaja, Tilastokeskus
Aatto J. Repo, toiminnanjohtaja, Tietoyhteiskunnan tutkimuskeskus TIEKE
Veijo Turunen, asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Tarja Virmala, toimitusjohtaja, Tietoalojen Liitto
Markku Markkula, puheenjohtaja, AKAVA ry
Jesper Eiskonen, lakimies, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
Risto Suominen, johtaja, Suomen Yrittäjät
Sinikka Turunen, pääsihteeri, Suomen Kuluttajaliitto ry
Kaisa Olkkonen, Vice President, Nokia Oyj
Veli-Matti Mattila, toimitusjohtaja, Elisa Oyj
Karri Salminen, WM-data Novo Oyj
Ritva Elonen, tietoyhteiskuntaajohtaja, TietoEnator Oyj
Jorma Miettinen, johtaja, MTV Oy
Jouni Keronen, tietohallintojohtaja, Fortum Oyj
Jukka Alho, toimitusjohtaja, Suomen Posti Oyj

Pysyvät asiantuntijat

Reijo Aarnio, tietosuojavaltuutettu, tietosuojavaltuutetun toimisto
Harri Saukkomaa, sisältöjohtaja, Yhtyneet Kuvalehdet Oy
Ritva Viljanen, kansliapäällikkö, sisäasiainministeriö
Jarmo Viteli, professori, Tampereen yliopisto

Pääsihteeri

Katrina Harjuhahto-Madetoja, ohjelmajohtaja, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto

Sihteeristö

Ville-Veikko Ahonen, suunnittelija, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto
Päivi Antikainen, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö



Antti Eskola, kaupallinen neuvos, kauppa- ja teollisuusministeriö
Tarmo Maunu, tietohallintopäällikkö, maa- ja metsätalousministeriö
Juhani Korhonen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Marja Kylämä, opetusneuvos, opetusministeriö
Päivi Mutanen-Pirttilä, suunnittelija, tietoyhteiskuntaohjelman toimisto

Muut osallistujat

Sari Hannila-Neulainen, ohjelmapäällikkö, Ihminen@Turku –ohjelma
Lauri Karppinen, IT-erityisasiantuntija, tietosuojavaltuutetun toimisto (Reijo Aarnion sijaisena)
Maisa Krokfors, Enter ry
Heikki Lunnas, tietoyhteiskunta-asiain päällikkö, Suomen Kuntaliitto (Timo Kietäväisen sijaisena)
Yrjö Länsipuro, ulkoasiainneuvos, ulkoasiainministeriö
Erik Mickwitz, Svenska Finlands Folkting (Henrik Laxin sijaisena)
Juhani Pekkola, erikoissuunnittelija, työministeriö
Juhapekka Ristola, neuvotteleva virkamies, liikenne- ja viestintäministeriö
Pirjo Ståhle, professori, työelämäjaoston puheenjohtaja
Marja-Liisa Viherä, kansalaisten tietoyhteiskuntavalmiuksien kehittämisjaoston puheenjohtaja